

Duitse Wolfgang Friedmann zet tmr-voeren al sinds 1992 succesvol in

Zoeken naar homogene koeien

Koecomfort is de beperkende factor op het bedrijf van Wolfgang Friedmann. Er zijn plannen om een nieuwe stal te bouwen, maar tot dusver probeert hij met een op levensduur gericht fokkerijbeleid het vervangingspercentage van de veestapel te beperken.

tekst Tijmen van Zessen

Hij maakt er geen geheim van. Het voornaamste knelpunt op zijn bedrijf ligt op het vlak van huisvesting. 'We werken met oude stallen zonder veel koecomfort,' zegt Wolfgang Friedmann. 'Het vervangingspercentage ligt op dertig, koeien worden zwaar belast en hebben daarom last van stress.'

Voor de 130 melkkoeien van Wolfgang en Maria Friedmann zijn tachtig ligplaatsen beschikbaar. De overbezette stallen uit 1978 hebben weinig inhoud en krappe maatvoeringen. Daarom richtte Friedmann al in een vroeg stadium het fokkerijvizier op duurzaamheid. 'Met hoog geïndexeerde koeien alleen is geen geld te verdienen, het gaat mij niet om de modernste bulkproducenten, maar om robuuste, gezonde koeien, die met weinig input en luxe goed produceren.' Nederlandse stieren pasten volgens Friedmann goed in die koers. Zo lopen er dochters van Nevada, Lorenzo en Win 395 in zijn stal en maakt hij de koeien op dit moment drachtig van onder meer Olympic, Support, Fidelity, Kylian, Otto en Win 395. 'Ik selecteer op benen, uier en celgetal en gebruik maximaal vijf tot zes fokstieren. Dat maakt de stierkeuze eenvoudiger; een laagproductieve koe combineer ik met een melkvererver, een kleine koe met een stier die hoogtemaat vererft.'

Wolfgang Friedmann runt in het Duitse Gerolsbach een bedrijf dat al sinds 1953 in het bezit is van zijn familie. Destijds telde het 22 hectare landbouwgrond, inmiddels is dat uitgegroeid tot een omvang van 320 hectare. Het merendeel daarvan – 270 hectare – is bestemd voor de akkerbouwpoort van het bedrijf. De melkveetak is verantwoordelijk voor een melkproductie van ruim een miljoen kilo melk, ofwel 9300 kilo melk per koe. Geen geringe prestatie gezien de sobere omstandigheden op stal.

Gericht op koppelmanagement

De bedrijfsvoering van Friedmann is gericht op koppelmanagement. De veehouder voert een total mixed ration (tmr) en de koeien krijgen geen weidegang. 'Het voordeel van tmr is dat de koeien niet kunnen selecteren, zeker in een overbezette stal als de onze is dat van groot belang. Wij waren in deze regio in 1992 het eerste bedrijf dat een tmr ging voeren.' De productieaanleg van de koeien moet evenwichtig zijn, zodat het rantsoen zo goed mogelijk is af te stemmen op het

productievermogen van de koe, en stofwisselingziekten minder kans krijgen. 'Ik ben op zoek naar homogene koeien. De veestapel moet als geheel functioneren, de melk komt van het collectief. Een favoriete koe heb ik niet, dat interesseert me weinig.'

Friedmann zoekt het niet alleen in het harmoniseren van de koe. Hij wil op termijn in groepen gaan voeren. Ook daarvoor krijgt de koe een beter afgestemd rantsoen voorgeschoteld: één menu speciaal voor droge koeien, één voor de verse koeien, één voor hoogproductieve koeien en één voor laagproductieve koeien. Op dit moment verstrekt Friedmann zijn koeien nog een tmr voor de complete veestapel, waarbij de hoogproductieve koeien met maximaal vier kilo krachtvoer per dag in de krachtvoerbox worden bijgestuurd.

Omdat het bedrijf naast het melkvee nog een belangrijke akkerbouwpoort runt, is er voldoende grondstof voor een uitgebalanceerd rantsoen. Het bevat zestig procent maïs, aangevuld met erwtenstilage, soja, raapschroot, bietenpulp, geplet graan en mineralen. 'Met een tmr is het goedkoper voeren omdat we zelf de grondstoffen hebben.'

Weidegang lastig

Een hoog aandeel gras in het rantsoen is voor Friedmann zeer lastig uitvoerbaar.

Familie Friedmann

Op het bedrijf van de familie Friedmann is een samenwerking tussen veeverbetering en voermanagement. De koe moet bij het voermanagement passen en het voermanagement bij de koe.

Aantal koeien:	130
Melkquotum:	1.100.000 liter
Hoeveelheid land:	320 hectare, waarvan 270 hectare akkerbouw
Vervangingspercentage:	30

'Het is hier erg droog, er valt maar 750 millimeter regen per jaar. De omstandigheden zijn daarom minder geschikt voor grasland. In deze omgeving zijn er nauwelijks nog bedrijven die weidegang toepassen.'

Veertig procent van het inkomen haalt Friedmann uit de akkerbouw, de rest uit het melkvee. 'Dankzij de omzet uit de

De akkerbouw zorgt voor veel bijproducten voor het gemengde rantsoen

akkerbouw hebben we in 2009 ondanks de lage melkprijs het hoofd boven water kunnen houden. Ik verwacht echter niet zo snel nog weer een jaar dat zo slecht zal zijn als 2009,' denkt Friedmann. 'Steeds minder jonge boerenzonen zien het zitten om te melken. Er worden hier veel melkrobots verkocht aan de kleinere bedrijven, maar een robot melkt maar zestig koeien. Een bedrijf met die omvang brengt in de toekomst geen inkomen. Afgelopen quotumbeurs is er via verkoop

twalf miljoen kilo melk weggevloeid uit Beieren, dat zegt genoeg.'

Friedmann wil in 2011 nieuwe stallen bouwen voor zijn veestapel. 'Stilstand is achteruitgang. In Duitsland hebben we daar een mooi gezegde voor: wie niet met zijn tijd meegaat, gaat met de tijd.'

